

GUIA D'APRENTATGE BASES TEÒRIQUES DE LA INFERMERIA

1. FITXA DESCRIPTIVA

CODI D'ASSIGNATURA:

17680-2025 – Bases teòriques de la infermeria

TITULACIÓ:

Grau en Infermeria

MATÈRIA:

Ciències de la Salut

TIPUS:

Formació Obligatoria.

IDIOMA D'IMPARTICIÓ:

Classes: Català, Castellà i Anglès

Recursos i materials: Català, Castellà i Anglès

ANY ACADÈMIC:

2025-2026

CURS I SEMESTRE:

Primer Curs – Primer Semestre

GRUP:

Matí 1 / Matí 2 / Tarda

ODS:

2. PROFESSORAT

TITULAR DE L'ASSIGNATURA:

D^a. Mónica Ulloa. monica.ulloa@sjd.edu.es

PROFESSORAT:

D^a. Marta Dominguez. marta.dominguez@sjd.edu.es

D^a. Marta Fajardo. marta.fajardo@sjd.edu.es

3. PREREQUISITS

Aquesta assignatura no té prerequisits.

4. OBJECTIUS

L'objectiu general d'aquesta assignatura és que l'alumnat adquireixi el coneixement necessari respecte als fonaments epistemològics i ontològics de la Infermeria com a disciplina per a poder entendre l'evolució de la professió.

També s'estudiarà la metodologia infermera en la cura i la seva posterior aplicació

5. CRÈDITS

L'assignatura té un total de 6 ECTS que correspon a 150 hores de treball de l'estudiant distribuïdes de la següent manera:

Presencial (a l'aula) = 35%

No presencial – Dirigit = 40%

No presencial – Autònom = 25%

6. BLOCS TEMÀTICS I ORGANITZACIÓ DE CONTINGUTS

UNITAT TEMÀTICA 1: Desenvolupament històric de la professió infermera

Tema 1. Profesió infermera actual: d'on partim?.

Tema 2. L'origen de les cures infermeres: prehistòria i civilitzacions antigues.

Tema 3. Alta i Baixa Edat Mitjana: la influència del cristianisme en la cura dels malalts. Juan Ciudad i Orde Sant Joan de Déu.

Tema 4. Edat Moderna. La dicotomia de les cures infermeres.

Tema 5. Edat Contemporània. Inici de la professionalització infermera.

Tema 6: Profesió infermera actual: la disciplina infermera. Treball en equip

UNITAT TEMÀTICA 2: Bases filosòfiques de la Infermeria

Tema 7. Del marc professional al metaparadigma

Tema 8. Base filosòfica de la disciplina infermera: el pensament infermer.

Tema 9. Introducció a la Filosofia de la Dra. Virginia Henderson.

Tema 10. Altres filosofies, models o teories infermeres.

7. ENFOCAMENT METODOLÒGIC

TIPOLOGIA	OBJETIUS	ACTIVITATS	% TIEMPS PREVIST
PRESENCIAL (a l'aula)	Classe magistral: Introduir en el coneixements d'aspectes bàsics de la disciplina infermera. Apoderar a l'estudiant per a la cerca d'informació i la comprensió de continguts relacionats amb les bases històriques, teòriques i metodològiques de la pràctica infermera, Seminaris: L'objectiu de les sessions de seminari és discutir el temari des d'una visió més aplicada,	El professorat exposarà els diferents temes i plantejarà dubtes, casos i activitats. Seminaris de contingut propi de l'assignatura i integrats 2 activitats presencials: Jornades SJD i sortida a Granada, Seminaris de contingut propi de l'assignatura i integrats	35%

	reflexionant-hi, interpretant-ne i relacionant-ne els continguts. Habilitats NANDA: L'objectiu d'aquestes sessions és adquirir les habilitats pràctiques bàsiques.	2 activitats presencials: Jornades SJD i sortida a Granada,	
DIRIGIT (fora de l'aula)	Complementar els continguts de l'aula amb altres activitats que reforcin la comprensió dels diferents blocs temàtics	Lectura d'articles, realització de feines, qüestionaris, etc	40%
AUTÒNOM (fora de l'aula)	Reforçar l'aprenentatge dels continguts treballats a l'aula	Lectura d'articles complementaris recomanats, consulta de la bibliografia de referència, estudi autònom del contingut treballat a l'aula	25%

8. RESULTATS D'APRENTATGE

REFERITS A CONEIXEMENTS

- Definir els fonaments històrics i els principis teòrics i metodològics de la disciplina, reconeixent la importància de la metodologia científica, el llenguatge i les intervencions infermeres
- Elaborar un esquema comparatiu sobre les característiques dels conceptes: persona, medi ambient, salut i cuidatge, en diferents etapes històriques i des de la perspectiva dels diferents enfocaments paradigmàtics (afirmacions ontològiques i epistemològiques).
- Redactar un discurs argumentatiu sobre el procés de professionalització de la Infermeria, destacant les fites i barreres que, en el nostre context, l'han afectat.
- Descriure els principis que sustenten l'atenció integral d'una persona.
- Desenvolupar un mapa conceptual relacionat amb els principals conceptes dels models més rellevants: persona, medi ambient, salut i infermeria.
- Conèixer com es construeix un model filosòfic infermer.
- Comparar les principals característiques de models filosòfics rellevants dins del pensament infermer.

REFERITS A HABILITATS

- Resoldre exercicis de fonts de dificultat, conducta, indicador de conducta o dades a considerar.
- Aplicar el procés d'infermeria dissenyant un qüestionari de valoració de les 14 necessitats bàsiques segons el model conceptual de Virginia Henderson o altres models o mètodes de la pràctica infermera.
- Resoldre un cas adoptant el model V. Henderson o altre model.

9. AVALUACIÓ

A la taula següent es detalla el conjunt d'activitats d'avaluació i la seva ponderació en la nota final.

ACTIVITATS D'AVAUACIÓ		% NOTA FINAL
BLOC 1	Examen final	50%
BLOC 2	Seminaris i activitats individuals y/o grupals.	45%
BLOC 3	Seguiment del treball final realitzat.	5%

Els criteris d'avaluació són els que s'estableixen al document de **“CRITERIS D'AVAUACIÓ DE LES ASSIGNATURES DEL GRAU D'INFERMERIA DEL CAMPUS DOCENT DE SANT JOAN DE DÉU”** (Veure Aula Moodle Secretaria i Aula Moodle de l'assignatura)

Els criteris d'avaluació de l'assignatura de Bases teòriques són:

- El Bloc 1 (examen final) es l'única prova avaluativa que requereix un mínim de 5 sobre 10 per a considerar-se aprovada, i en conseqüència és una prova avaluativa que és reavaluable. És requisit imprescindible tenir aprovat l'examen per a superar l'assignatura.
- La reavaluació de l'examen únicament serà possible sempre que l'estudiant s'hagi presentat a la prova d'avaluació (primera convocatòria).
- El examen final es una prova tipus test i preguntes obertes en la qual permetrà avaluar el treball en les sessions presencials, el treball dirigit i el treball autònom.
- Les notes dels Blocs 2 i 3 no son reavaluables i es tindràn en compte per a calcular la mitjana final de l'assignatura.
- Les activitats del Bloc 2 inclouen treballs, activitats i presentacions orals que es faran durant al curs lectiu. Cada activitat té un percentatge de ponderació sobre la nota del bloc.
- Les activitats d'avaluació del Bloc 2 amb NP sense causa extraordinària degudament justificada, s'avaluen amb la qualificació de 0 fent mitjana amb la resta de proves d'avaluació. Els estudiants que tinguin una causa justificada podran recuperar els seminaris d'acord amb les instruccions de la coordinadora de l'assignatura.
- Els treballs de seminari es realitzaran en equip. No s'admetrà el lliurament de tasques fora del termini establert ni lliuraments individuals (en cas de ser lliuraments d'equip). La presentació d'un justificant no eximeix aquesta condició, exceptuant aquells casos que es tracti d'una causa extraordinària.
- La nota final de l'assignatura serà la mitjana ponderada de totes les activitats avaluatives, sempre que s'hagi aprovat l'examen. Es considerarà superada l'assignatura quan la nota final sigui $\geq 5,0$.

10. REFERÈNCIES

REFERÈNCIAS GENERALS DE L'ASSIGNATURA

- Alfaro-LeFevre, R. Aplicación del proceso enfermero: fomentar el cuidado en colaboración. 5a ed. Barcelona: Masson; 2007.
- Alfaro-LeFevre, R. Aplicación del proceso enfermero: fundamento del razonamiento clínico. 8a ed. Barcelona [etc.]: Wolters Kluwer Health; 2014.
- Bulechek GM, Butcher HK, Dochterman JM, Wagner CM. [eds.] Clasificación de Intervenciones de Enfermería (NIC). Madrid: Elsevier.;2018.

- Collière MF. Promover la vida: de la práctica de las mujeres cuidadoras a los cuidados de enfermería. Madrid: Interamericana-McGraw-Hill; 1993.
- Herdman, H., & Kamitsuru, S. NANDA International. Diagnósticos enfermeros: definiciones y clasificación 2021-2023. Madrid: Elsevier España, S.L.; 2021.
- Fawcett J. Contemporary Nursing Knowledge. 2ª Ed. Philadelphia; 2005.
- Kérourac S, Pepin J, Ducharme F, Duquette A, Major F. El Pensamiento enfermero. Barcelona: Masson; 1996.
- Luis MT, Fernández C, Navarro MV. De la Teoría a la práctica: el pensamiento de Virginia Henderson en el siglo XXI. Barcelona: Masson; 2005.
- Martínez ML, Chamorro E. Historia de la enfermería: evolución histórica del cuidado enfermero. Madrid: Elsevier Health Sciences; 2017.
- Moorhead S, Swanson E, Johnson M, Maas M,. Clasificación de Resultados de Enfermería (NOC): Medición de Resultados de Salud. Madrid: Elsevier; 2018.
- Raile M, Modelos y teorías en enfermería. Madrid: Elsevier; 2018.
- Siles J. Historia de la enfermería. Madrid: Difusión Avances de Enfermería; 2011.

REFERÈNCIES RECOMANADES

- Domínguez-Alcón C. Evolución del cuidado y profesión enfermera. Barcelona: Ediciones San Juan de Dios-Campus Docent; 2017.
- Fernández-Lasquetty B. Aplicación de los lenguajes normalizados NANDA, NOC, NIC. 3ª ed. Valencia: DAE editorial Grupo Paradigma; 2018.
<https://demhsjd.greendata.es/es/dem/catalog/details/922?fulltext=nanda>
- Fernández ML, Santo M. Fundamentos históricos, teóricos y metodológicos de la Enfermería. Valencia: DAE editorial Grupo Paradigma; 2016 <https://demhsjd.greendata.es/es/dem/catalog/details/940?fulltext=fundamentos>
- Hernández-Conesa J. Historia de la enfermería: un análisis histórico de los cuidados de enfermería. Madrid: Interamericana-McGraw-Hill; 1995.
- Juvé E. La Terminología ATIC: eje diagnóstico. [Barcelona] : Naaxpot S.L.U., cop; 2016.
- Meleis A. Theoretical Nursing: development and progress. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins; 2007.
- Valls R. Història de la professió d'infermeria. Barcelona: Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona; DL 2007 (Textos docents; 66).